

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

Кафедра маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Національна безпека держави

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

магістр

року набору

2020

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

галузі знань

28 Публічне управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування

шифр і найменування спеціальності

освітня програма

Публічне управління та адміністрування

назва освітньої програми

академічні групи

МПУА-20

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Савченко Ілля Григорович,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та
торговельного підприємництва, кандидат наук
з державного управління, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

11.01.2021 р.

Гарант освітньої програми

Савченко Ілля Григорович,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та
торговельного підприємництва, кандидат наук
з державного управління, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

11.01.2021 р.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва

назва кафедри

протокол від 14.01.2021 р. № 06.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 15.01.2021 р. № 05.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Національна безпека держави» розроблена на підставі освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування загальних та професійних компетентностей щодо системи управління національною безпекою держави з огляду на національні інтереси України.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес забезпечення умов національної безпеки України.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальної дисципліни «Теорія та інституціональне забезпечення публічного управління», «Державна кадрова політика» та є основою для успішного написання випускної кваліфікаційної роботи за спеціальністю.

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

фахових компетентностей:

ФК 6. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

програмних результатів навчання:

ПРН 1.Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень;

ПРН 3. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції;

ПРН 6. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки

Наукові підходи до вивчення складових національної безпеки. Основні елементи національної безпеки. Сутність і основні положення концепції національної безпеки України. Національні інтереси України, їх зміст і класифікація.

Тема 2. Державна політика забезпечення та управління національною безпекою

Поняття, зміст, призначення системи забезпечення національної безпеки. Мета, завдання, функції системи забезпечення національної безпеки України. Державна політика України в період загострення агресії з боку РФ. Система управління національною безпекою України, її структура. Концепція національної безпеки України.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки

Керівник державної служби в державному органі. Право на державну службу. Принципи кадрової політики в системі державної служби. Механізми формування і реалізації роботи з персоналом державного органу. Повноваження служби управління персоналом державного органу. Підпорядкування служби управління персоналом. Завдання служби управління персоналом. Статус держслужбовця - працівника служби управління персоналом.

Тема 4. Організаційне забезпечення національної безпеки України

Загальна характеристика сил забезпечення національної безпеки України. Роль Збройних сил України в управлінні національною безпекою. Значення діяльності Служби безпеки України, Внутрішніх військ, Державної прикордонної та Митної служб для забезпечення національної безпеки. Роль сил спеціального призначення у забезпеченні національної безпеки.

Тема 5. Воєнна безпека України. Загрози територіальній цілісності України

Поняття та зміст воєнної небезпеки, її відмінність від воєнної загрози. Україна в умовах зовнішньої агресії. Основні напрями реформування Збройних сил України. Система воєнної безпеки України. Етнічний сепаратизм та екстремізм як конфліктогенні фактори. Перспективи розширення співробітництва між Україною та НАТО.

Тема 6. Внутрішні чинники економічної безпеки України

Теоретичні основи економічної безпеки держави. Роль економічної безпеки в системі національної безпеки. Принципи економічної безпеки, її структура та рівні. Національні економічні інтереси в економічній безпеці України. Сучасні загрози економічній безпеці України.

Тема 7. Зовнішні чинники економічної безпеки України

Основні положення зовнішньоекономічної безпеки. Зовнішньоекономічна політика в умовах європейської інтеграції. Державні та міждержавні органи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Роль Міжнародного валютного фонду та інших міжнародних економічних організацій у забезпеченні економічної безпеки України. Торгівельні та митні війни і їх роль у забезпеченні зовнішньоекономічної безпеки України. Проблеми конкурентоспроможності вітчизняної продукції та її забезпечення.

Тема 8. Тероризм як глобальна загроза міжнародній і національній безпеці

Поняття тероризму та його сутність. Умови виникнення, різновиди, цілі та методи терористичної діяльності. Особливості діяльності терористичних організацій. Державний терор та тероризм як засіб встановлення тоталітарного режиму.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2020/2021		2021/2022		2022/2023		2023/2024	
		Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна
Денна повна	Лекційні заняття		18						
	Семінарські заняття		16						
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів		146						
	Усього годин		180						
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки	22	2	2			18																		
Тема 2. Державна політика забезпечення та управління національною безпекою	22	2	2			18																		
Тема 3. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки	22	2	2			18																		
Тема 4. Організаційне забезпечення національної безпеки України	22	2	2			18																		
Тема 5. Воєнна безпека України. Загрози територіальній цілісності України	22	2	2			18																		
Тема 6. Внутрішні чинники економічної безпеки України	22	2	2			18																		
Тема 7. Зовнішні чинники економічної безпеки України	24	4	2			18																		
Тема 8. Тероризм як глобальна загроза міжнародній і національній безпеці	24	2	2			20																		
Курсова робота (проект)																								
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	18	16			146																		

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4517>

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки

Питання 1. Наукові підходи до вивчення складових національної безпеки.

Тема 2. Державна політика забезпечення та управління національною безпекою

Питання 1. Концепція національної безпеки України.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки

Питання 1. Роль права в забезпеченні національної безпеки.

Тема 4. Організаційне забезпечення національної безпеки України

Питання 1. Роль сил спеціального призначення у забезпеченні національної безпеки.

Тема 5. Воєнна безпека України. Загрози територіальній цілісності України

Питання 1. Етнічний сепаратизм та екстремізм як конфліктогенні фактори.

Тема 6. Внутрішні чинники економічної безпеки України

Питання 1. Сучасні загрози економічній безпеці України.

Тема 7. Зовнішні чинники економічної безпеки України

Питання 1. Проблеми конкурентоспроможності вітчизняної продукції та її забезпечення.

Тема 8. Тероризм як глобальна загроза міжнародній і національній безпеці

Питання 1. Особливості діяльності терористичних організацій.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta.edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4517>

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Навчальним планом не передбачено.

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Весна 2020/2021 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	
1.1	Тема 1. Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки		
	Аналітична доповідь	6	
	Тестування на Порталі	1	
1.2	Тема 2. Державна політика забезпечення та управління національною безпекою		
	Аналітична доповідь	7	
	Тестування на Порталі	1	
1.3	Тема 3. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки		
	Аналітична доповідь	7	
	Тестування на Порталі	1	
1.4	Тема 4. Організаційне забезпечення національної безпеки України		
	Аналітична доповідь	7	
	Тестування на Порталі	1	
1.5	Тема 5. Воєнна безпека України. Загрози територіальній цілісності України		
	Аналітична доповідь	6	
	Тестування на Порталі	1	
1.6	Тема 6. Внутрішні чинники економічної безпеки України		
	Аналітична доповідь	6	
	Тестування на Порталі	1	
1.7	Тема 7. Зовнішні чинники економічної безпеки України		
	Аналітична доповідь	7	
	Тестування на Порталі	1	
1.8	Тема 8. Тероризм як глобальна загроза міжнародній і національній безпеці		
	Аналітична доповідь	6	
	Тестування на Порталі	1	
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	20	
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (ситуаційне завдання)	10	
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (ситуаційне завдання)	10	
3	Оцінка з дисципліни	100	

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Державна політика : підручник / ред. кол. Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін [та ін.] ; за ред. Ю. В. Ковбасюк. – Київ : Національна академія державного управління при Президентові України, 2016. – 448 с.
2. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади) : підручник / Г. П. Ситник. - Київ : Національна академія державного управління при Президентові України, 2016. – 544 с.
3. Савченко І. Г. Національна безпека держави : методичні вказівки до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / І. Г. Савченко. – Харків, 2020. – 26 с. – Рукопис.
4. Савченко І. Г. Національна безпека держави : методичні вказівки до проведення семінарських занять з навчальної дисципліни для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / І. Г. Савченко. – Харків, 2020. – 31 с. – Рукопис.

8.2. Додаткові джерела інформації

5. Горбулін В. П. Україна і Росія: дев'ятий вал чи Китайська стіна / В.П.Горбулін, О. С. Власюк, С. В. Кононенко. – Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2015. – 132 с.
6. Геополітика: енциклопедія / за ред. Є. М. Суліми. – Київ : Знання України, 2016. – 919 с.
7. Бодрук О. С. Структура воєнної безпеки: національний та міжнародний аспекти / О. С. Бодрук. – Київ : Національний інститут проблем міжнародної безпеки, 2014. – 299 с.
8. Браун П. Посібник з аналізу державної політики / Пол Браун. – Київ : Основи, 2008. – 243 с.
9. Вайс К. Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики / К.Г.Вайс ; пер. з англ. Р. Ткачук ; Наук. ред. О. Кілієвич. – Київ : Основи, 2014. – 671 с.
10. Веймер Д. Аналіз політики : Концепції і практика / Д. Веймер, Д. Вайнінг. – Київ : Основи, 2012. – 654 с.
11. Істон Д. Категорії системного аналізу політики / Д. Істон. – Київ : Знання України, 2003. – 600 с.

12. Політична аналітика в системі публічного управління : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Телешуна. – Київ : НАДУ, 2016. – 284 с.

13. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник / О. Ф. Скакун. – Харків: «Консум», 2014. – 656 с.

14. Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469>. – Станом на 01.01.2021. – Назва з екрана.

15. Про Збройні Сили України [Електронний ресурс] : Закон України від 06 грудня 1991 р. № 1934-XII // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12>. – Станом на 01.01.2021. – Назва з екрана.

16. Конституція України [Електронний ресурс] : Законодавство України // Верховна Рада України : [офіційний веб-портал]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – Станом на 01.09.2020. – Назва з екрана.

17. Про Службу безпеки України [Електронний ресурс] : Закон України від 25 березня 1992 р. № 2229-XII. Законодавство України // Верховна Рада України : [офіційний веб-портал]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>. – Станом на 01.01.2021. – Назва з екрана.

18. Про Національну гвардію України [Електронний ресурс] : Закон України від 13 березня 2014 р. № 876-VII. Законодавство України // Верховна Рада України : [офіційний веб-портал]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18>. – Станом на 01.01.2021. – Назва з екрана.

19. Про Державну прикордонну службу України [Електронний ресурс] : Закон України від 3 квітня 2003 р. № 661-IV. Законодавство України // Верховна Рада України : [офіційний веб-портал]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15>. – Станом на 01.01.2021. – Назва з екрана.

20. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. Законодавство України // Верховна Рада України : [офіційний веб-портал]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>. – Станом на 01.01.2021. – Назва з екрана.

21. Угода про асоціацію між Україною, з однією сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] : Законодавство України // Верховна Рада України : [офіційний веб-портал]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011. – Станом на 01.01.2021. – Назва з екрана.

22. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про стратегію національної безпеки України» [Електронний

ресурс] : Указ Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015. Законодавство України // Верховна Рада України : [офіційний веб-портал]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>. – Станом на 01.01.2021. – Назва з екрана.

23. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227. Законодавство України // Верховна Рада України : [офіційний веб-портал]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-n#n209>. – Станом на 01.01.2021. – Назва з екрана.

24. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 29 жовтня 2013 року № 1277 // Верховна Рада України : [офіційний веб-портал]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1277-13>. – Станом на 01.09.2020. – Назва з екрана.